

Aleksis K – Sunnuntai-Kaleva

Minä, ahven

Savolaiset tiedemiehet – kukapas muukaan – ovat havainneet tutkimuksissaan, että esimerkiksi ahvenet ovat persoonallisuuksia. Niillä kullakin siis on oma luonteensa, joka erottaa ne muista ahvenista. Yhdet ovat rohkeita, toiset ujoja, kolmannet varmaan pohdiskelevia ja neljännet huikentelevaisia.

Ahventen luonteenpiirteitä voi myös ihminen käyttää hyväkseen, sillä tutkimuksen mukaan suurikokoisimmat ja rohkeimmat ahvenet iskevät pilkkiin ensimmäisinä. Siksi kannattaa porata mahdollisimman monia pilkkiavantoja ja poimia jokaisesta aina vain ensimmäiset eli isoimmat körmyniskat saaliiksi. Pitkä istuminen saman avannon äärellä tuottaa ajan mittaan vain entistä pienempiä ja ujompia kaloja.

Uistimiin tarttumisen on todettu myös periytyvän. Tällainen perinnöllisyys on reilua, sillä se tarjoaa ujoille kaloille mahdollisuuden menestyä kutumarkkinoilla ja elämässään yleensäkin. Kun nimittäin uhkarohkeimmat isot koiraat ovat innokkaita pilkin perään, niiden joukko harvenee, ja ujojen nyhveröahventen avioitumismahdollisuudet paranevat. Kalojen kansanperinteessä kerrotaan varoittavana esimerkkinä usein siitä isäahvenesta, joka lähti vemputtelevan hempukan perään ja hävisi sille tielle. Varoituksista ei taida olla apua, sillä jos viehtymys vieheisiin on perinnöllistä, todennäköisesti myös poika-ahven kohtaa aikanaan isänsä kohtalon ja päätyy paistinpannulle.

Kaiken kaikkiaan nyt on siis länsimaissakin – tosin Itä-Suomen yliopistossa – päädytty aika lähelle sitä Neuvostoliiton tieteen perushavaintoa, jota jo alikersantti Lahtinen kehui Tuntemattomassa sotilaassa: ”Ihminen oli alkuansa kala. Kyllä sen on tunnustanut kapitalistinenkin tiedemies.” Alikersantti Hietanen tuota väitettä kovasti ihmetteli, mutta arveli itse olleensa alun perin ahvena, kun kerran oli hartioistaan körmä.

Uusi tutkimustulos jatkaa myös sitä savolaista tieteen perinnettä, jonka juankoskelainen Juice Leskinen kiteytti aikoinaan laulussaan ”Puhelinpylvään henkinen elämä”. Maallikkokin pystyy helposti kuvittelemaan, kuinka paljon monipuolisempaa ahvenen henkinen elämä on verrattuna kyllästettyyn mäntytolppaan, joka seisoo töröttää tylsänä koko elämänsä jossakin maantien varrella – varsinkin näinä langattomien puhelinten aikana.

Näiden kahden ääripään – puhelinpylvään ja ahvenen – välillä on aika pitkä evoluutio, sillä tämän jopa kolmasosa eliöiden käyttäytymisestä selittyy persoonallisuudella. Erilaisia luonteenpiirteitä on kalojen lisäksi myös esimerkiksi rajuilla ja heinäsiroilla. Oikeastaan tuo on tiedetty ennestäänkin – musiikista sekin. Heinäsirkathan tunnetaan jo lastenlauluissa iloluontoisina viuluniekkoina ja esimerkiksi sammakot juroina ja epäonnistina kosiomiehinä. Eläinsatujen maailmaan tutkimus avaa aina vain lisää mahdollisuuksia. Kuka ehtii ensimmäisenä kertomaan vaikkapa siitä, kuinka iljettävä, mutta lutunen ameeba onnistuu pelkällä oveluudellaan voittamaan ihanan, mutta henkisesti pinnallisen ripsieläimen?

